

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Alfonsi Virvesii Canarien. Episcopi, Philippicæ
disputationes uiginti aduersus Lutherana dogmata, per
Philippum Melanchthonem defensa**

Virués, Alfonso de

Coloniae, 1542

VD16 V 1588

De iustitia & peccato originali. Philip. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33625

patrocinio, foedere, quos damnatis in confessione? Sed iam alienis dogmatibus prætermiſſis, quorum tamen maliciam præſtare quumlibet innocens fautor vniuerſis tenetur legibus: ad veſtra descendamus, vt confessionis ſimul & apolo-
giæ grauiora capita excutiantur.

Philippica III. De Iuſtitia & peccato originali.

Nouitatē
verborū
recētes hęc
retici ma-
xime a-
mant.
1. Tim. 6.

2. Timo. 3.

DE peccato originis, quod ſecundus articulus confessionis veſtræ continet, idem mihi viſus eſt, vna nobiſcū ſentire Philippus, quod theologi docent, & a cunctis fidelibus creditur, idcirco præter verborum nouitatem, quam Lutherus & Philippus maxime amant, Apoſtolus vero Paulus ſummopere cauendum admonet, nihil veſtra confeſſio differt a fide catholica. Nam quod Philippus cauſatur ſe nouis illis vocibus vtī, propterea quod ſcholastici originis peccatum extenuant, docentes naturam humanā vniuerſis ſuis viribus eſſe integram, & poſſe citra peculiare illud Dei donum, quod gratiam appellamus, Deum ſuper omnia diligere, Deo credere, & omnia eius præcepta ſeruare: hoc, inquam, eius pace dixerim, falſum eſt & vanum, in eoque vobis luculenter imponit: nihil horum docent theologi noſtri, quin potius veriſſimum eſſe illud Pauli, quod ſcilicet non ſumus ſufficientes cogitare quicquam ex nobis: quaſi ex nobis: ſed ſufficientia noſtra ex Deo ſit. Tam eſi de virtutibus (quas vocant morales) diſſerens Scotus, dicit, ad illas efficiendas vnicuique noſtrum in eſſe vim a natura, vere ne an ſecus, viderint ſui: mihi non placet, eius
tamen

tamen doctrina nec communis theologorum sententia est: nec si esset, quicquam ad Philippi debacchationem. Virtutes enim morales, si modo virtutes merentur dici, non perficiunt hominem, nec dignum vita æterna reddunt. Quin & amor Dei, si quoniam, utpote summi boni, summeque diligibilis affectio, elici sine gratia contingat, aut possit: non magis charitas quam æstus est calor vitalis. Scio esse inter gymnasticos theologos sophismata quædam, quibus propositiones quarum vis est in verbo posse, variantur secundum structuræ varietatem, ut aliud significet hæc enunciatio. Vnusquisque sine gratia potest Deum super omnia deligere, & aliud hæc: Vnusquisque potest Deum sine gratia diligere super omnia: quibus variationibus (nam multis alijs modis variare contingit) diuersissime depronunciati, quod idem prorsus specie prima videtur veritate iudicare consueuerunt. Sed hæc non video cur vobis stomachum moueant, quæ tantum exercitationis gratia in scholis excutiuntur. Vniuscuiusque vestrum conscientiam conuenio, ut bona fide mihi proferat vnum aliquem theologum, quem hæc de suggesto ad populum disserentem audierit. Quod si vobis displicent immodica sophismatum studia, nostrorum quoque plurimis atque grauissimis non probari, vel ipsa iam propemodum emortua iudicio esse potest. Hæc tamen utcumque se habeant, non ad fidei quaestiones attinent, sed ad morum correctionem, in quibus, ut quæ res minime nobis probatur eam pro veteri consuetudine obiter excusamus, quotumquenque reperieris, qui medium tenere sciat, præsertim inter iuvenes gloriæ cupiditate fla-

Varietas
proposi-
onũ gym-
nasticorũ
non con-
demnan-
da.

grantes, cuiusmodi solēt esse scholastici ferme omnes: habet vnaquæq; ars, maxime tamen quæ honestissimæ sunt, suam farraginem, quæ quo est vberior & copiosior eo magis oculis arridet, maioremq; de se spem facere videtur, aduenientibus vero culmis, fructibusq; ad maturitatem perductis, cætera omnia deficiunt & emarcescunt, qd idipsum in gymnasticis exercitationibus factum videmus. Quamobrē, vt ad causam reuertar, nō est quod nobis Philippus identidē obiiciat. Scholastici dicunt. Scholastici dicunt. Catholici in nullius scholastici verba iurarunt, sed liberum est vnicuique ab illis dissentire cum vellet, vtimur tamen eorum doctrina eo libentius, quo modestius illorum grauissimi a verborū ambagibus temperantes non rhetoræ pigmentis, non periphra-
 sis, fumos nobis offundunt, sed certis verborum legibus materias explicant, quibus intellectis, liberum est ijs q doctōrum munere funguntur, inter differendum ad populū, quocum non disputandum est, sed pro rei dignitate vt credant, moueantur, & afficiantur adnitendum ecclesiastæ oratoriā adhibere artem, & rhetoricis vti coloribus. Haud enim idē est a gymnasticis exigendum in scholis, quod cōcionatores præstare debent in templis. Illos decet stylus argutus & proprius, hos oratio copiosa, ornata, diserta. Nec me tamen later vtrosq; munere suo interdum abuti: Nam hi inanis copię ridicula affectione in meras nugas, & somnia mulierculis & cerdonibus plausibilia effunduntur, illi vero dum argute loqui cauillosas captiunculas struere interpretantur, in sophismatum senticosis se anfractibus implicant, quorum tamen abusus

Vt scholastici nō in perniciem, sed ad explicandas propositiones.

abusus viri graues: cuiusmodi fuerunt Longobardus, Thomas, Bonauentura Gersonus, Altisiodorensis, & reliqui eiusdem classis, præstare non debent. Nec statim vt scholasticus doctor delirat, omnes sumus in ius vocãdi, quibus id in quo lapsus est, plus fortasse displicet quam vobis: Hæc nunc semel ad scholasticorum inuidiam, quam illis Philippus non semel excitat, eleuandam, dixisse sufficiat. Quorum tamen si circumspectionem in loquendo & scribendo didicisset, nunquam illis impingeret cõtradictionis notam, ipse proculdubio sibi contradicens. Id quod non obscure monstrabo, si prius nostros eiusdem vicij calumnia liberauero. Principio cum theologi omnes ad vnum hoc habeãt, nemini posse iustitiam, quæ vera sit; & æternæ felicitatis commertio digna, contingere citra gratiam Christi, etiam si dicerent, quod eis Philippus (quo possit facilius contradictionis crimen cõflare) falso tribuit: vnumquench; scilicet hominum natura posse Deũ super omnia diligere, & eius facere præcepta: non statim sequeretur hominem posse naturæ solius viribus iustificari: cũ per vos nihil horum iustificet, sed fides in Christum. Non igitur hæc: Potest aliquis solis naturæ viribus præcepta Dei facere, &: Nemo potest solis naturæ viribus iustificari, sibi vicissim (quod Philippus conatur efficere) contradicunt: nec aduersantur quidem vllõ modo, quandoquidem facere præcepta & iustificari: non sunt idẽ, vobis præsertim, quibus mandata Dei etiam cum perfecta fuerint minime iustificanti: Nota est aut̃ oppositionis communissima lex, nẽpe debere pronunciata idem prorsus et eodem modo alterum negan-

Inuenit
theologorum
verba Philip-
pus.

Facere præ-
cepta & iu-
stificari
non sunt
idem.

F. ALFONSVS VIRVESIVS

negando, alterum affirmando significare. Nemo licet recla-
 met, nemo queratur me sophismata cōfingere, veſtrā vobis
 doctrinam, veſtra ipſorum verba vobis obijcio, q̄ nos qua-
 damtenus & agnoſcimus & probamus: Fatemur ſane vo-
 biſcum, q̄ etiam ſi infidelium quiſq̄ quod tñ eſt impoſſibile,
 Deum ſuper omnia diligeret, & cætera eius præcepta ſerua-
 ret, non iuſtificaretur per illa. Cum em̄ fecerimus omnia que
 præcepta ſunt nobis, ſerui ſumus inutiliſ, qm̄ que debuimus
 facere, fecimus. Facere autem quod fieri debet, non iuſtificat,
 id quod ſibi aliunde non debetur, expetentem. Porro æter-
 nam felicitatem omnes expetimus, quæ nullo poteſt homi-
 nibus provenire commercio, qm̄ non ſunt condignæ paſſio-
 nes huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in
 nobis: niſi de Chriſti Ieſu theſauro, cuius meritis & fidimus
 patientes, & innitimur operantes, iuſtitia munere gratis do-
 nemur: quo pignore relicto nobis futurae beatitudinis arra-
 boni: quod momētaneum eſt & leue tribulationis noſtræ, ſu-
 pra modum in ſublimate æternam gloriae pondus opera-
 tur in nobis. Hic videtis hominem non ſine fide, nec tamen
 per ſolam fidem iuſtificari, hoc eſt, æternitatis mercedem iu-
 ſte capere. Etenim cum iuſtitia hæc ſit quædam commer-
 cij (licitantibus nobis regnum cœlorum) æquatio, hanc non
 fides tantum efficit: ſed & charitas, cuius eſt, vt idem Paulus
 commemorat, omnia ferre: ab ea nanque proficiſcitur mo-
 mentaneum illud & leue tribulationis noſtræ, quod æternū
 gloriae pondus operatur. Qua de re copioſius infra differe-
 mus. Nunc ſatis ſit oſtendiſſe, illa duo pronuntiata quæ no-
 bis

Lucæ 17

Rom. 8

2. Cor. 4

1. Cor. 13

bis Philippus tribuit, vt contradictionē attribuat, nec verbis,
 nec significatione pugnare, quorum tñ posteriùs fatemur es-
 se nostrum, prius vero nō agnoscimus, id ipsum vero etiam
 si a quibusdam ex nobis esset profectum, minime tñ aduersa
 retur veritati, ab vtrisque nostrum de iustitia fidei receptæ:
 nempe q̄ nemo sine Christi Iesu gratia et misericordia iusti-
 ficetur. Reliquum est, vt ostendamus Philippum ad lapidē
 contradictionis, quam nostris obiecit, offendere: Id vero fa-
 ciam simplicissime, eius tantū modo verbis productis. Scho-
 lastici (inquit) tribuūt interim humanæ naturæ integras vi-
 res, ad diligendum Deum super omnia, ad facienda præce-
 pta Dei, &c. Hæc sunt eius verba, quorum mox oblitus resti-
 tuit nobis inferius, quod in illis detraxerat, dicens. Nam &
 ipsi theologi in scholis tradunt, ista non effici certis donis et
 auxilio gratiæ, &c. Loquebatur de dilectione Dei & cæteris
 præceptis: de quibus quod doceamus solius naturæ viribus
 posse fieri sine gratia, modo ait, modo negat. Vbi quæso te,
 naturæ tantas vires tribuimus, quantas nec ipsa potest circa
 impietatem agnoscere, si tam pie docemus in scholis, vt asse-
 ramus non fieri præcepta sine certis Christi donis & gratia?
 Vbi sunt igitur, aut quid possint integræ vires illæ, quas du-
 dum tribuebamus naturæ? Hic alius vrgeret acerbius, &
 in inuidiam conaretur aduersarium adducere, liuoris illi,
 maleuolentiæ, impudentiæ crimen impingens. Sed ego
 malo omnia commodius interpretari, & credere Philippo
 incuriam obrepisse, quæ multa scribentibus interdum obre-
 pit, idcirco salua sit illi per me sua autoritas, modo ei non

D vt

vt numini fides habeatur, sed vt homini qui errare, labi, de-
 pi quandoq; possit, atq; adeo opus illi sit audire alios, a qui-
 bus iuuetur, & quos vicissim ad inueniendam veritatem ad-
 iuuet. Iam quod inferius dicit quodq; magis ad praesentem
 disputationem pertinere videtur. Lutherum scilicet recte
 scripsisse de originali iustitia & peccato, in hoc praecipue qd
 dixit peccatum originale manere in nobis etiam post bap-
 tisma, quae sententia damnata est a Leone pontifice, cogit nos
 vt peccati nomē quod varie in sacris literis accipitur, vel per-
 functorie explicemus. Peccatum defectus est aut obliquitas,
 qua aliquid deficit a rectitudine quam posset, & iure saltem
 integritatis habuisse debet. Hinc est, quod monstra, natu-
 rae peccata dicimus, quia a naturae regula & integritate de-
 ficiunt. Idcirco haec descriptio tam late patet, & tam mul-
 tas peccati distinctiones complectitur, vt etiam Christi car-
 nem hac significatiōe Paulus videri possit appellasse pecca-
 tum. Si enim hominem ad primaeuam originem, statū scili-
 cet illum in quo conditus est, referas, humanae naturae mon-
 stra sunt omnia, quae nostra nunc patitur fragilitas, vt sunt
 morbi, cruciatus, fames, sitis, frigus, aestus, tedium, lassitu-
 do & id genus alia, quorum immunes conditi sumus. An
 non monstrum videtur, hominem aeternitati conditum
 nihil a pecudibus morte differre? Nonne monstrum est &
 prodigium, vniuersa quae ad obediendum, & seruiendum
 homini facta sunt, eidem non obedire, sed resistere, non in-
 seruire, sed aduersari? Hoc genus peccati aliud deterius in-
 uexerat, illud scilicet quo primus homo, in quo tota hu-
 mana

Peccatum
 cōmunissi-
 me dictū.

Christus
 quō sic pec-
 carum a-
 pud Pau-
 lum.

mana natura tunc erat, creatori suo non obediuit, quo mon-
stro nihil accidere potuit homini prodigiosius. Interim ta-
men sicut illa intemperies animi & inobediencia, qua ho-
mo auersatus est dominum & conditorem suum peccatū
fuit, ita hæc rerum omnium & corporis nostri intemperies,
illam vt poena culpam sequuta, qua reliquæ inferiores crea-
turæ suo nō conditori sed domino inobediētes aduersantur,
dicenda est vtcunque peccatum, quod cunctis hominibus
quamdiu & quatenus mortales sumus inest, cum nihil ali-
ud sit quam morituram imo et moribundam ac reliquis cre-
aturis, quibus natura præstat infensam circumferre carnem.
Idcirco apostolus Paulus de Christo Iesu, qui naturæ no-
stræ non culpas sed defectus & incommoda pro nobis as-
sumpsit, vt suæ naturæ perfectionibus nos donaret, dicit
enim: eum qui peccatum non nouerat pro nobis factum es-
se peccatum, vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso. Quo
in loco Apostolus duabus peccati acceptionibus est vsus, ^{Duplex}
altera quæ infrequens est, & a vera peccati ratione aliena, ^{peccatū.}
secundum quam asserit Christum pro nobis factum esse
peccatum, altera quæ frequentior est & propria, qua fate-
tur, eundem non fecisse peccatum. Nunc si quæratu-
r prius illud peccatum, sit ne originale an actuale (quod vo-
cant) nemini dubium est, quin actuale non sit, vt quod no-
bis non modo non facientibus verum & nolentibus inest:
originale dici non patitur catholicæ doctrinæ consuetudo.
Quis enim audeat dicere CHRISTVM habuisse pec-
catum originale, quod quantumcunque pie conemur expo-

D ij nere,

nere, pietatis tamen vel sola indole imbuta mens refugit.
 Relegandum ergo illud est a peccatorum classe, de quibus
 communiter loquimur, quibus rebellio quædam aduersus
 legem Dei, atque adeo culpa semper est adnexa, hoc vero
 de quo modo differuimus, vt culpa non est, ita non tam
 peccatum quam peccati pœna proprie solet appellari. Quã-
 obrem etiam ex causa, quam modo reddidimus, fit vt pec-
 catum large sumpto vocabulo dicatur Christus, quoniam
 genus quoddam sacrificij peccatum in veteri lege dicebatur
 & exprobatum sacerdotibus, quod peccata populi comede-
 bant otiosi, hoc est, hostias quæ pro peccatis offerebantur.
 Hoc ergo genere peccati prætermisso, cætera omnia diui-
 duntur in originale & actuale peccatum. Quæ quidem
 hoc conueniunt in communi ratione peccati, quod omni-
 bus insunt motus & propensiones quædam, quibus legi
 Dei aduersamur: sed voluntatis applicatione differunt.

Ozee 4

Peccatum
originale

Rom. 7

Originale varie describitur a doctoribus, alijs proprie, ali-
 is per proprietates & circumloquia illud diffiniuntibus, o-
 mnium tamen sententiam colligit Longobardus sententia-
 rum cognomento magister, dicens: Peccatum originale est
 se concupiscentiam aut fomitem, quam Apostolus legem
 membrorum appellat. Hæ diffinitiones, & quæcunque his
 videntur æquipollere, incidunt in illam, qua vulgo dicitur
 peccatum originale carentia iustitiæ originalis, nisi quod
 illa plus lucis, hæc plus artis videtur habere. Nam cum pec-
 catum (vt superius diximus) sit obliquitas, proprius diffi-
 nitur per carentiam, quæ vox a theologis semel recepta de-
 fectum.

fectū significat, quam per concupiscentiam, quæ vox esse videtur appositiva. Vtraque tamen diffinitio semel intellecta eundem efficit sensum. Peccatū quippe originis concupiscentia est, non quæ priuatæ alicuius rei affectum significet, sed illa qua caro in vniuersum concupiscit aduersus spiritum, & hac potissimum ratione apparet esse defectus & carentia iustitiæ originalis, qua caro per omnia spiritui seruebat. Huius theorematis intelligentia pendet a cognitione iustitiæ, vt nunc accipitur, quæ non est omnino legalis illa quam Philippus significat, in vtraque legis tabula contenta, tametsi coniuncta sit illi, & inseruiens. Sed est ordo quidam superiorum vna atque inferiorum regulabilis per voluntatem. Sicut enim non est idem peccatum originale & actuale, ita nec iustitia originalis & legalis: Nota est illa dialecticorum regula. Quod modis accipitur alterum oppositorum totidem & alterum esse accipiendum: Iustitia ergo legalis, quæ decalogo continetur, peccato opponitur actuali: originali vero, iustitia originalis, eam diximus esse ordinem inferiorum ad superiora, quoniam per illam animus erat subditus Deo, animo corpus, corpori omnia quæ iuxta prophetam subiecerat Deus pedibus nostris, nempe oues & boues vniuersas, insuper & pecora campi volucres cœli & pisces maris. Quod autem hic ordo esset iustitiæ, patet ex eo quod secundum illum reddebatur vnicuique quod suum erat, quod vero originalis, per hoc apparet quod ad hunc ordinem seruandum, & in eo primum conditus est homo dicente domino: Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & præsit piscibus maris, volatilibus

Iustitia originalis.

Differt iustitia originalis a iustitia legali.

Ordo proueniens ab originali iustitia. Psalm. 8

Gene. 1

bus coeli, & bestijs terræ, cui etiam mox a conditione iure suo
 utens addit præcepta. Ab hac norma discedere homini pec-
 care fuit. Sicut iustitia ordinem seruabat, ita peccatū subuer-
 tit, vnde & peruersitas etiam dicitur: Iure etiā appellatur con-
 cupiscentia, hoc est, rebellio & inobedientia eius quæ debue-
 rat obedire. Porro quēadmodum iustitia originalis omnes
 illius ordinis gradus cōplectitur, ita & p̄ctm̄ originis eorū-
 dem euersionem, vt pro subiectione, qua mens per dilectio-
 nem fidem & timorem Dei erat subdita Deo, successerit in
 eadem Dei contemptus & diffidentia, pro subiectione vero
 qua corpus animæ omnibus suis motibus obtēperabat, suc-
 cesserit omnium illorum rebellio. Tertius huius ordinis gra-
 dus non potest ad iustitiam aut peccatum originis proprie
 pertinere tanq̄ pars eius, sed tanq̄ p̄cna, quia non est regula-
 bilis a voluntate, nisi quatenus diligentibus Deum oīa coo-
 perantur in bonum. Huius ordinis euersio in primis paren-
 tibus fuit peccatum actuale, in cæteris omnibus est originale,
 quod per baptismū remittitur. Nam in eo pro dei odio dif-
 fidentia & contemptu, morbis (quorū semina & inchoatiōes
 quasdam, quæ sunt nobis per vitiata naturæ propagationē
 ingenita, fomites appellamus) succedunt in anima, fides, spes,
 et charitas gratis infusæ. Alioqn quōd baptismus quod vos etiā
 fatemini, gratiam conferre p̄t nisi hæc efficiat. Valet ne hu-
 mana mens sine fide & charitate Deo esse grata. Quod si nō
 est, vbi est aut quidnā prodest illa gratia, q̄ in baptismo con-
 fertur. Iam si in baptismo, fide, spe & charitate atq; a deo gra-
 tia donamur, profecto p̄ctm̄ originis, quod his aduersat, ne-
 cesse

Roma. 8

cesse est aboleri. Atque adeo iure a Leone P. M. dānata est Lu-
 theri assertio, qua dicebat originale peccatum manere in no-
 bis, etiā post baptismum. Haecenus nihil pene diuersum a con-
 fessione vestra docuimus, nisi vos Philippi Melanchthonis
 polipus, quod aiunt, vsque adeo delectat, vt quod nō eodē or-
 dine, quo ille tradidit, est a nobis elucidatū, illud prorsus vo-
 bis aduersum esse credatis. Dicit tamen Philippus Lutherū
 iniuria damnatum, qui non reatum ad concupiscentiam tm̄
 docuerit post baptismum manere, in quo, vt ait, patrocina-
 tur illi Augustinus. Et quis non patrocinetur dicēti in nobis
 esse concupiscentiam, quam Paulus agnoscit in seipso nō re-
 nato tantum per gratiam, verum & in eadem confirmato?
 Attamen aliud est dicere quod post baptismum pctm̄ originis
 maneat, aliud quod concupiscentia quaedam nobis insit. Nā
 pctm̄ (vt nūc accipimus) culpam habet annexam, quae cum
 nobis fuerit in sacramēto remissa, oportet & abolitum fuisse
 pctm̄. Seposimus em̄ superius quamcunq; peccati significa-
 tionem, quae culpā aut reatum non habet. Atqui Paulus, inq-
 es, concupiscentiam appellat pctm̄: verum est: & Christum
 etiam peccatum appellat. Sed quā ridiculum est dicere Chri-
 stum esse pctm̄ originale, tam vanum esse & ineptū asserere
 concupiscentiam illam, quae reliqua est post baptismum, origi-
 nale peccatum esse. Idem est enim ac si de homine mortuo,
 quoniam remanet ei aliquid hominis quo solet aequae atq; vi-
 uis appellari homo: dixeris strenuum esse aut ignauum, que
 de viuentibus necessario sub distinctione dicuntur. Quod
 ergo peccatum est, si quādo contingit nominari peccatum?

Pec-

Peccatum
naturæ
quid sit.

Iacobi

Lutheri
dogmata
non addu-
xerūt nos
ad cogni-
tionē de-
lecti.
Roma. 3
2. Cor. 12

Peccatum naturæ, hoc est, deficientia ab illa integritate in qua condita est humana natura. Atque adeo simile illi, de quo primo differuimus, non tamen idem quod illud: est enim poena sed cui cōgenita fuerat culpa, & ideo hoc genus peccati Christus noluit accipere, a quo cæterorum omnium nemo generatus est immunis. Sanæ in baptismo condonatur nobis culpa originalis: quæ est peccatum originis, manet autem concupiscentiæ non nihil tametsi remissius, nisi peccandi consuetudine augeatur, non quod Deus maligne aut parce sua munera nobis impartiat, dat enim affluenter, & non impropere, sed quod ita expediat accipientibus, ut qui securitate quondam sumus lapsi, nunc timore contineamur in officio pietatis, & nobis diffisi, Dei semper auxilium imploremus, cuius præsidio a propria concupiscentia & cæteris ad iniquitatem pellicentibus morbis, tandem soluamur. Verissime namque dictum est a Philippo, non posse intelligi magnitudinem gratiæ Christi, nisi morbis nostris cognitis, quibus cognoscendis, maxime seruit improba carnis nostræ cupiditas, ad iniquitatem pellicens, & spiritui semper aduersa: quæ nostris quotidie operibus vel augenda vel minuenda, relicta est post baptisma. Hanc tamen cognitionem ante Lutherum natam, vniuersa prædicabat ecclesia: & nos modo absque Lutherani dogmatis adminiculo, manifestam fecimus humanæ naturæ calamitatem: quæ tamen diligentibus Deum, sicut cætera omnia, cedit in bonum: quoniam virtus ut olim securitate defecit, ita nunc in infirmitate perficitur. Duo testimonia citat Philippus ex Augustino, quorum posterius loquitur de concupiscentiæ

scientia peccati originalis, aduersus Pelagianos, qua de nos, &
 quatenus post baptismum remaneat, modo tractauimus: Prius
 vero quo dicit peccatum esse extinctum, non ut non sit, sed
 ut non imputetur, idem est ac si diceret. Extinctum est quod
 erat (ut ita loquar) imputabile, scilicet culpa: inest quod non
 imputabile, nempe poena: quae tamen interdum, nisi cauemus,
 pellicit in culpam. Quod si aliter Philippus (ut est in inter-
 pretandis autoribus uaser) Augustinum conetur exponere,
 qui poterit non dissentire ab Apostolo, qui praedicat Chri-
 stum per lauacrum regenerationis mundauisse sibi populū
 acceptabilem: Quomodo autem diceretur acceptabilis, si quicquid ^{Tir.}
 in eo esset reliquū culpae: Quomodo mundus, si peccati for-
 des, etiam si non imputarentur, mansissent in eo: Porro uer-
 ba Lutheri quae damnata sunt a Leone pontifice, non hunc
 sensum faciebant, quem praeseferunt uerba Philippi, sed ali-
 ud non ferendum omnino, quo aperiebatur uia ad errorem,
 qui liberum arbitrium adimit homini. Quis enim nescit Phi-
 lippi modestiam Lutheranum temperasse furorem, ita ut
 non sine tanto Thesæo potuerit ille insanos exantlare labo-
 res: Mihi sane idem uidetur esse Philippus Luthero, quod
 L. Torquatus apud Ciceronem est Epicuro, cuius dogma
 sordidum alioquin & obscurum, uerbis illustrat, & ingenij
 dexteritate facit esse perspicuum. Haerent tamen & variant
 utriusque, illi in boni & mali uoluptatis & doloris nominibus,
 isti in peccati, meriti, fidei, quae nomina illis sunt totius do-
 ctrinae α (quod aiunt) & ω, idcirco opus est illis, quid his uo-
 cibus tandem intelligere uelint: nunquam satis explicare, ne
 E capi-

F. ALFONSVS VIRVESIVS

capiantur: Nam interdum ita de fide, cui pietatis summam dederunt, loquuntur, vt cerdones & fabri: quam fidem in procliu sit habere perditissimis quibusque nepotibus, imo quam nemo non habeat inter Christianos, interdum verum pudore, tum ratione victi, fidem quandam comminiscuntur: quam nec Paulus quidem intelligat, tantum abest, vt illam habere possint opiliones & agricolæ. Verum vt ad originalis peccati causam redeamus, non libet modo verba quæ damnata sunt excutere, ac denuo refellere, cum satis superque confutata sint, & explosa, per egregium antistitem Iohannem episcopum Roffensem. Nunc sufficet Philippo qui vestram confessionem interpretatus est & tutatus, ita respondisse, vt cognoscat nobis quæ bene docet, non improbari, tantum offendi nouitate verborum, quam Apostolus etiam damnat. Quorsum (rogo) attinet, ab illis differre voce cū quibus tibi conuenit in re? Nam quantumuis confessionis verba, quæ de Lutheri doctrina exprompta sunt, excuset: inficiari tamen neuiquam valet, quin illorum nouitas, noua dogmata atque adeo noua scandala in ecclesiam aduexerit. Quæ omnia facilius vitasset Philippus, aut certe sedasset, si quo studio sensum, quem præ se ferunt conatus est euertere, & mutare, ipsa quoque verba, quod facillimum erat, mutare vellet, & catholicas sententias receptis ecclesiæ verbis explicare. Sed hoc esset cedere theologis rectora monentibus, Nunc ad cæteros articulos accedamus.

Philippica IIII. De fidei & operum iustificatione.

Quar-